

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

SCIPIO
NIS CAR
TERO
MACHI
PISTORI
ENSIS
ORATIO DE LAUDI
BVS LITERARVM
GRAECARVM.

SCIPIO
NIS CAR
TERO
MACHI
PISTORI
ENSIS
ORATIO DE LAUDI
BVS LITERARVM
GRAECARVM.

SCIPIO
NIS CAR
TERO
MACHI
PISTORI
ENSIS
ORATIO DE LAUDI
BVS LITERARVM
GRAECARVM.

SCIPIO CARTEROMACHVS
DANIELI RENERIO
PATRICIO VE-
NETO, SA/
LVTEM.

ORATIONEM nostram de Laudibus græcarū literatū
multorum petitionibus, & quasi cōuitijs efflagitatam, sub
tuis auspicijs publicamus Daniel Reneri. non modo enim
singularis humanitas tua, benevolentia q̄ erga nos, id face-
re nos cogit, sed & græcæ quoq; linguae tanta experientia,
ut me ego, quoties de his rebus una ut sit, cōfabulati sum:
adiutum abste in ea maxime senserim. ergo tu cū eam a no-
bīs habitat, uulgo, paſſimq; commendaris, editioni quoq;
plus fortasse iusto fidere nos effecisti. sumus enī nescio quo
pacto persuasi, quod tu laudaris, id a nemine iri improba-
tum. Quod siue succedit, tibi laudem omnem debebimus,
siue erunt: quib⁹ ea remiopus sit satis factum: tuū erit uel tue-
ti nosuel emendare. Vtrumq; autem nobis optatissimum,
ac uoto proximum. nam & patrocinium tuum meritum ui-
deri, amplissimum & morum, & doctrinæ testimonium cen-
seri poterit: ac limam tuam subire, nil aliud erit: quam acci-
pere τὸν κολοφῶντα τὸν λόγον, καὶ τὴν τῆς ἀνθεμᾶς ἔργον.

Vale.

V M V A R I A, multiplicia^es sint
uiri studiosissimi: quæ apud di-
uersos homines bona, honesta^es
existimant^r, p cuiusq^e cōmodo,
aut naturæ conuenientia: illud p
fecto optimū uideri debet: quod
consensu omnium, aut certe pro
batissimorū, utilissimum huma-
no generi natura edidit. quod e-

Optimus,
quod ut/
lissimum.

min: beneficia summa omnibus contulit: consertq^e cottidie:
id non esse optimū dici non potest. meritorū enim bonitatē
beneficentia. Disciplinis autem a Diis immortalibus ni- Disciplinae
hil utilius datū esse homini, tam nemini dubiū esse uideo:
quā nihil animo ipso diuinius: cuius illæ sunt possessiones,
ac facultates. Neq^e uero obscura sunt: aut ignota earū be-
neficia hominibus: cum & audiant ea cottidie, & uideant, at
q^e oīnibus pene modis experiantur: Quod si Disciplinae
utilissimæ: quantæ id dignitatis effec censendū est: cuius ha-
potissimum beneficio manarint: in lacrem: certe maxinae,
& cui nihil anteponi uel possit. uel debeat. Id autē esse græcæ
cam præcipue linguam, cū egregios in quauis disciplina ui- lingua.
stros nō credidisse modo, sed & tradidisse, uel legerim, uel au-
dierim: ipse quoq^e facile me in eandē sententiā adduci pati-
or. cuius rei uos certe iudices in præsentia facio, qui cū eius-
modi ornamenti insigniti omnes, atq^e honestati pdeatis:
græca quoq^e uel in uobis ipsis admiramini, uel in alijs stu-
dio prosequimini. Existimo autē quicquid laudis uniuersi-
tis simul conueniat disciplinis: id omne græcae linguae meri-
tis nō iniuria ascribi oportere. quod quā uerum sic: mox au-
diatis,

dietis. Nam enim huc græca lingua laudes exploraturus
 cœssimus: Quamq; ex ea manabit utilitatis humano gen-
 ri: quamq; ea latinis præsentim hominibus cōulerit semp;
 conferre q; possit in dies magis uti uolentibus. Igitur græ-
 ca lingua, si græcorū scriptorum sua prodentium fidem se-
 quimur, ueruissima, nobilissimaq; est. Quippe qui nō ali-
 undetraxerit initium: sed apud suos homines ueluti natura-
 li quodam ortu prodierit in lucem: atq; maioribus assidue
 incrementis inofuerit. Nam cum Athenienses, quorum
 purior atq; elegantior sermo est: *αἰτοχθόνες* hoc est indige-
 nas, ipsosq; suæ terræ perpetuos incolas, propriosq; caleda-
 res, dici conueniat iater scriptores, quis nō uidet lingua quo-
 q; ipsam non minus *αἰτοχθόνες* dici debere. Set nam enim
 natura homini datus, certa hominis aetatem necessatio con-
 sequitur, nisi quid impedit, non enim possunt nō loqui ha-
 mines, expeditis præcertim locutionis uocalibus instrumen-
 tis, at quanam alia quæsio lingua usos credamus eos: qui nō
 aliunde migrarint, nisi ea quæ ipsos semp comitata sit. Qua-
 propter hoc plus ceteris nobilitatis græca lingua fortita es-
 se uidet, quod alias hominum inuenta proculdubio sunt: haec
 naturalis quodammodo existimari potest, quādoquidem in
 eam primi illi homines nulla arte, nullaq; industria, sed na-
 turali quodam instinctu ducti fuerint. Cur enī ea pō-
 titus uerba in mentē uenerint illis hominibus nullius adhuc
 rei gñaris quam alia: Quippe natura ipsa omnīū rerum
 puida, ea uoltuit lingua instituere illos homines: quæ ad sui
 postea indagationem, atq; expressionem, plus aliquid ceteris
 collatura esset humano generi, quod nō se felliit tanto em-
 græca lingua ceteras omnes antecellere uidetur in tradēda

Vetusissi-
ma.

Naturalis.

DE LAUDIBVS GRAEC. LIT. ORATIO:

certum cognitione quanto homo aliquis omnium rerū peri-
 tillimus, atq; ingenio perspicacissimo, ac prope diuino, ho-
 minē alium mediocris literaturæ, tenuissimiq; a natura in-
 genii, antecedit. non modo enim disciplinas omnes quo-
 quot unquā fuerunt & melius, & copiosius græca ipsa et per-
 lastravit & tradidit: sed & si alio sermone hæc exprimere,
 aut efferre nicare, plurimum necessarie lucis, ac prope ueri-
 tatis ipsius abstuleris. Ideoq; ueluti manum merito credi
 potest: quicquid alijs literis scriptū legatur: si cum eo confe-
 tur: quod a græcis proditum sit: nec id hominū tantū cau-
 sa euenire dixeris: qui non eam uel exram, uel diligentia ad-
 bibuerint in perquirendis rebus, aut tradendis: quam grati-
 fi homines, nam id quoq; uere dicitur (quid enim intentatū
 illis ut Plinius inquit,) sed ipse quoq; ceterorum sermo nō
 eam patitur expressionem, quam græcus: atq; adeo, ut plus
 naturā efficere, quam uerbis monstrari possit: in alijs quidē
 locutionibus procul absit a uero. in græca autem tantū
 absit ut tuere dicatur: ut melius etiam aliquato, atq; signifi-
 cantius non nulla ante oculos ponat: quam natura ipsa mo-
 tiatur. Id autem Latini interim sermonis argumento intelli-
 gere licet: qui cum elegantissimus & sit, & habeatur: a græco
 samen longe superatur. Diuus quippe Hieronymus p̄p-
 prieratam inquit græca latinius sermo nō exprimit. Quia
 cilianus, uidetur mihi sermo romanus non recipere illa-
 bili expressam atticis uenerē. Gellius, Adieci inquit sap-
 tū ad uocabula rerum non paucissima: quæ neque su-
 quis uerbis ut a græcis, necq; si maxime pluribus eas res uer-
 bis dicamus: tam diluicde, tamq; apte demonstrari latina
 etatione possunt: quam græci ea discunt priuis uocibus, 83

Significans
tissima.

a 3 paulopost,

paulo post sed huius in qua tui erroris culpam esse intelligo
in mea scilicet infacūdia, qui ne pluribus quidē verbis potu-
erim non obscurissime dicere: quod a grācis rectissime uno
verbo & planissime dicit'. Cicero cum Aristippi illud ami-
co scriberet, habeo, nō habeo a Laide, grāce inquit id meli-
us. Lucretius multa se grāce dicere affirmat propter egesta-
tem linguae, & rerum nouitatem. Quod si Latinitas grācia
tem, ut sic dixerim, usquequaque referre non potest: cui comū
etissima est, ac prope geranaria: quid alias lingua existime-
mus: quibus cum nullum est illi cōcertū, nulla affinitas:
sed qd' dici solet: diametro inter se distantia habent & illa
suum fortasse nitorem, suam elegantiā. Evidem non ne-
gauerim inesse aliquid singulis ppriz ueustatis. neq; enim
uerisimile est ingenij cuiusvis homines nullā omnino curi
proprii suscepisse sermonis. Quin potius quemadmodū
coleondorum agrorū apud omnes pro loti, ac coeli qualitate
uisus est, sed alijs asperius solū, ac natura ipsa horridius mul-
tum ueri cultus respuit: ac negligit: alijs contra mitius, ac pla-
tidius omnē admittit curam, omnēq; industriā. Sic quævis
locutio splendoris quidem aliquid in se retinet: sed ceteris
multa negata sunt, grāca omnia una complexa est, atq; eo
usq; ut quæ apud omnes alias peculiaria nativaq; sunt ipsa
quoq; reddat non minus eleganter: quā apud illas ipsas ha-
beantur, nulla autem uim eius penitissimā possit expiari.
Quo fit: ut nostri, quoties aliquid efferre cogitā: quo nū
tientius, nil elegantius intelligi uelint: atticos lepores, atti-
cos sales, atticā uenerem, atticam eloquētiā, aut atticū de-
mum aliquid id esse dicant. Quā obrem quod de Platone
inquit Cicero: Iouem si loqui uelit: nō aliter locuturum,
quam

quā scripsit Plato: si idem, aut simile quiddā de grāca lingua pronunciēmus: non absurdē dicturos nō arbitror: naturam si loqui uēlit: nō aliter, quam grāce locuturā. quod & re ipsa comprobavit, sua siquidē mysteria omnib⁹ sane hominibus in medio proposuit perquirēda, ut cūtis in eius aēcanis liceret ingeniuū exercere, at perfectam de rīs ipfis, atq; absolutam tradere cognitionē, grācis proculdubio solis cōcessisse & quasi diuinitus reseruasse uidetur. Itaq; soleo mecum ipse quosdam ex grācis r̄idere nō nunquā: qui adeo fibi inuidere videantur, ut quicquid in disciplinis grāci profecerint: id aliorum inuētis totum tribuere conentur. Quid em quae sunt aliorū inuenta nisi minuta quazdam & pusilla: quae casu magis, quā ratione habita iure existimes: ut liceas in his poetica illa uti sentētia, τύχη τέχνη ἔτικτυ, id est fortuna artem peperit, at uero quae a grācis & coperta sunt & tradita, nō tam homines explorasie aut retulisse credas, quā naturam ipsam de se singula prodidisse, atq; adeo ut in ceterorum scriptis illorum ipsorū hominū sermo sit, in grācis natura ipsa quod dixi: loqui uideatur. Quod si aut tempus: aut locus pateretur, singulas nos uel scientias prosequi, uel artes: ut quae a grācis & inuenta in his & tradita sunt, cū ceterorum omniū, quos scimus traditionib⁹ conferremus: pfecto nemo uestrum (ut arbitror) relinqueretur: qui nō tam grāca a ceteris distare magnitudinē fateretur: quātum elephātem a culice. Quid enim, ut alia omittā, philosophia ipsa omniū scientiarū parens, ac Domina adiumenti unq; habuit ab alio genere, quam a grācis? tantū enim abest, ut quicquā ceteri contulerint philosophias: ut si qui etiā e barbaris, cuius aliquādo studio incensi fuerint: ad grācos migra-

rint
Philoso
phia a
Grācis.

sint atq; ijdeti, si quid ex philosophia posteris reliquerit
 voluerint id nō sua magis, quā ḡtæ lingua efferre digni
 fidicarint, non tam remunerādi gracia, ut existimo, eam h̄m
 quam cui acceptū referrent quicquid scirent, quā quod aut
 insolēs, aut impossibile uidereſ, uel disci, uel tradi recte phis
 iosophiā alio quā græco sermone. Hinc Toxaris, atq; Anas
 charis & Scythia Athenas philosophandi studio se cōnitor
 ferunt. Chion e ponto, Cuius & superioris Anacharsidis
 extant græce quoq; epistolæ per quā elegantiss, nec minus
 philosophiæ præceptis refertæ. Phauorinus uero e gallia,
 non modo plurima græce in philosophia conscripsit sed &
 Romæ quoq; ubi uixit multa s̄epe græce disputauit: quem
 admodū Gellius ex nostraris, ex græcis Philostratus autores
 scripserint. Philon Iudæus nō hebraice magis, quā græce philoso
 phiam illustrare conatus est. Musonius autem omniū stoic
 eorum Neronis tempestate celeberrimus cū ē Vulsinio offec
 Romæ proxima urbe: græcis potius scriptis, quā latini mo
 numentis philosophiam augere uoluunt, prætereo quod synic
 quod ægypti, quod Thraces philosophiæ mysteria græce
 scripserint. Orpheum, Musæum, qui tamet si inter poetas
 cōnumerantur, atramenti possunt & philosophiæ adscribi.
 cum uetus illa theologia nō nisi carminibus texeretur. Sed
 quid opus est alios cōnumerare: cum Aristotelē ipsam phi
 losophiæ magistrū, Thracia nobis tulerit; Græcia excolue
 rit: Cuius celebriores quoq; expositores nō græci, græce enī
 interpretati sunt. Porphyrius e phœnicia, Iamblichus e Sy
 ria, Ammonius & Philoponus ex ægypto: Simplicius e
 phrygia. Quin & in alijs quoq; artibus multi multa græce
 scripserint nō græci. De grāmatica exactissime Apolloni⁹
 & Herodianus

DE LAUDIBVS GRAEC. LIT. ORATIO.

& Herodianus Aegyptij. De Musica, atq; Astrologia Ptolemæus itidem. Arithmeticam Nicomachus & Iamblichus syri: & geometriæ nonnihil. Dialecticæ quoq; ante Aristotelem ab Archyta Tarentino scriptū aliquid legimus. neq; id nunc dico, non posse homines aliter philosophari, quam græcæ sed quicquid cæteri philosophati fuerint, aut inchoatum quiddam, aut non absolutum consistere: sed quod extreamam & quasi Apollæam manum desyderet. At dicet aliquis Pythagoram, Platonem, atq; alios philosophandi studio in ægyptum se contulisse. Ego uero non negauerim aliquid inde in Græciam retulisse hos uiros, ex ijs præsttim: quæ ad diuinitatem pertinent: quæ ab hebreis multo ante in ægyptū pulsis manasse uerisimile est, nam & legisse Platonē hebraica scripta, & lecta imitatum fuisse autor est Eusebius, atq; ea in græcam linguam tralata, quando & Trismegistum, qui omnem pene ueritatem, ut ait Lactanius: neſcio quo modo inuestigavit: græce scripsisse uidentur, hebraicam tamen ueritatem interim excipio, nam de humanis rebus, atq; artibus agimus, non de diuinis inuentis. quanq; hæc quoq; postea, a græcis potissimum explicata sunt: cum ratio propagandæ ueritatis iam non refragabatur. Quid quod & Indos philosophos græcae linguae ignaros non fuisse scribit Philostratus, & cum Tyanensi Apollonio græce nonnunq; fuisse locutos. Atq; hæc de græca lingua, quantū uel nobilitate, uel usu cæteras antecellat: dicta sufficiant. nunc quantum latino sermoni adiumenti præstet: dicemus. Nam aliæ profecto locutiones scire sine græca lingua parum recte poslunt, ut uero optime loquantur nihil impedit. At latinus sermo ne loqui quidem potest exacte

b sine

Græca lin-
gua quan-
tum latinæ
conferat.

sine græcæ linguae cognitione, tantum uel cognationis uel
 coiunctionis cum illa sortita est hæc nostra, ut esse fortasse
 possit sine illa, bene autem esse nō possit. Quemadmodum
 homo sine uirtute ut sit: nihil prohibet, ut uero bene sit: fieri
 non potest: si uirtus non adsit. Quare quid aliud esse dice-
 mus græcam linguam: si ad latinam referatur, quā eius uirtu-
 tem, ex qua sua illi felicitas comparetur. Quod si Ouidianū
 illud sub eius persona protulerimus, non ab re fortasse dixe-
 rimus: Ergo ego sum uirtus: ego sum tibi nobile regnum.
 Minime autem indignari debet sermo latinus: quod e græ-
 co manarit: sed gloriari potius, nam quod ab optimo auto-
 re initium sui traxerit, fieri non potest: quin sit & ipsum optimum,
 atq; illi proximum, non potest ergo nō esse cuius rei
 accommodatissimus latinus sermo: qui e græco processerit.
 ac mihi sane uidetur: cum utrumq; cōsydero nihil aliud esse
 latinus sermo: quam græci exemplum atque imago, ut quic-
 quid in illo sit: in hoc quoq; eniteat, principio em̄ sī elemen-
 ta, ac literas earumq; inter se contextum intueare, eandem
 in utrisq; inuenieris rationē: si uerbā, ac uoces: eodem modo
 significare, eodemq; modo nec̄ti, ac cōstrui ac pene uim ha-
 bere eandem. ideoq; si qua etiamnum innouanda nobis, ac
 singenda sint, ita demum habitura fidem dixit Oratius: si
 græco fonte cadant, nam & multa nos a græcis accepta trā-
 positis literis nostra fecimus. Λόγφα. illi Dorica lingua di-
 tunt: nos formam: Illi ἄξπται nos rapax, multa immutatis
 φέρε fur, νέος nox, multa additis ἔξ sex, ἐπυλλού serpyllum,
 multa eadem permantere. Infinitum esset omnia persequi,
 ut dictiōnum eadem ratio, ut nominū, ac uerborū inflexio,
 ut præpositionum, aduerbiorum, coniunctionum eadem
 obseruatio,

Latinus
 sermo,
 Græci
 imago.

DE LAUDIBVS GRAEC. LIT. ORATIO.

obseruatio. sed minutiora hæc, quam ut in præsentia examinanda sint: & a nostris grammaticis abunde tractata. Orationis uero cōpositio ita pendet e græco, ut quæcumq; a græcis tradita sint in ratione diceridi, eadem a latinis & seruent & seruari iubeantur, nam & quas dicunt sententiarū & quas orationis figuræ, in usu a latinis non minus receptæ sunt: quam a græcis: & earum nomina aut græca adhuc usurpan tur, aut græcorū imitatione significantur, uim quoq; rei appellatione ipsa exprimētia. quam qui nō uident: rem quoq; ipsam non diligenter animaduertunt. Neq; uero casu euennisse dixeris tantam hanc conuenientiam, sed industria, sed prouidentia, quare non nisi græca lingua duce procedere latinam posse uerissime affirmari potest. Quemadmodum enim si principium rei, atq; origo nesciatur, sciri ea res non satis recte potest: ita latina lingua si græca ignoretur, ut berie teneatur: non fit uerisimile. Quod si te ad disciplinas, artesq; cōtuleris, ac rerum cognitionē sectari uolueris: Iam uero hic quā pene nihil effeceris: si te græcis priuaris. omitto enim grammaticā, quæ ut multa habet ppria, peculiariaq; in uno quoq; loquendi genere, sic multa etiā retinet græcas latinæq; linguæ ita cōmunia, ut quod de altera tradatur, alteri non minus cōueniat: quare græcis quoq; niti autoribus ad nostrū loquendi usum non renuere nostri. At tiero Dialectica tam potest sine græcis literis incolmis sciri, quā sine Aristotele, nisi forte a recentiorib⁹ uel nosci uel tradi melius existimemus: aut ijs libris perdisci posse: qui ex Aristotele tralati habeant: q̄s si aspiciat ipse nō recognoscat, sed qd' de Aquila dici solet pullos nacta nō legitimos, reiçiat: ac nolit p̄ suis: Quippe qui Aristotelici solis radios nō ferat. possent

Cōpositio
orationis.

Gram
matica.

Diale
ctica.

hoc loco afferre singula quoq; uocabula : quibus utuntur
 Dialectici, quæ aut græca habeantur, aut græcorum imita-
 tione sint facta: quorum etiam nonnulla male a recentiori-
 bus accipiuntur . in his enim græca ratio sequenda est : quā
 qui ignorant: s̄aþe falluntur . Quam multa autē sunt apud
 ipsum Aristotelem: quæ aut latine transferri optime neque
 unt: aut si transferant, sensum ipsum græcū non usq;quaq;
 reddant. Quod ea de causa dictum uelim : quod nonnulli
 existimant, si legant Aristotelicas quascunq; tralationes: sta-
 tim se sentētiam tenere philosophi . Quæ res plerosq; fallit,
 & quidē non indoctos: cum & qui transferunt plerunq; ipsi
 allucinentur atq; aliud pro alio reddant. & qui legunt aliter
 plerunq; accipiant: quam ab eo dicantur. tam igitur Ari-
 stoteles sine græcis literis intelligi optime potest : quam sine se.
 Quomodo enim , uim saltēm ipsam Aristotelicæ locutio-
 nis intelligent: quā ille adeo elaborauit: ut aditum eo pacto
 suæ philosophiaæ præcluserit socordibus atq; inertibus in-
 genijs. Quanquam sunt qui hac sane non magnificant,
 immo uero & contemnunt, qui & Dialecticæ usum longe
 melius teneri hac nostra tempestate affirmant, quam Ari-
 stoteles ipse calluerit. Quæ res uellem equidem pro mea in
 nostros uiros benevolentia, tam uere, quam animose dice-
 retur. sed nos hac aliorū iudicio relinquimus: ne quod græ-
 ce dicitur ἵπτε τὰ ιοναμμένα πιθῶμεν, neue dum alios ar-
 rogantiaæ fortasse arguim⁹ : ipsi arrogantiores reperiamur:
 qui supra crepidam iudicare audeamus . Transeo igitur ad
 Poetica. Poeticam, cuius & inuentio & usus, ita totus græcorum est:
 ut quod de furore ait Plato, inanem esse hominis conatum:
 qui sine furoris ea , quā uult specie ad poeticas fores accesser-
 tit: de

DE LAVDIBVS GRAEC. EIT. ORATIO.

tit: de ignaro græcarum literarum dici possit , incassum scilicet eum laborare . nunquam enim ingressurum musarū pertinetalia . Nam ut omittam principem omnium Homerum , a quo oeu fonte perenni uatum pietijs ora rigantur aquis , ut alios græcos Poetas , qui quasi uiam strauere posteris ad quoduis poematis genus , nonne fabulae ac figmenta ipsa poetica , quibus tota uis atq; uniuersa pene constat poesis , ita græcorum propria sunt , ut uel ab illis sint accipienda : uel illorū more configenda . Quod si qua etiam a nostris conscripta extant , ea aut e græcis pendent , aut manca sunt : & ad græcos nihilominus referenda . Quin & figure ipsæ uerborum , & quos tropos appellant , Tralationes , Comparationes , Similitudines , quæ quasi condimenta sunt totius poeticae compositionis , uel a græcis mutuanda sunt , uel illo rum imitatione tractanda . Ideoq; inquit Oratius , uos exemplaria græca nocturna uersate manu , uersate diurna . Inuentio quocq; ita græcorū pene peculiaris est , ut nostri quotiens aliquid acutius , aut eleganter afferre uolunt , id totum a græcis transferant integris sententijs , uerbisq; seruatis . Quid quod & nomina ipsa uel locorum uel hominum , quibus in poesi nōnunq; uti cogare : græca sunt magna ex parte , in quibus si græcam originem ignores , plerunq; fallare necesse est . quod nō modo nostræ tempestatis hominibus contigit alioqui non indoctis , sed & uetusiorum nōnullis , ut Sidonio , Prudentio , Aratori , Iuvenco , qui græcorum nominum quantitate sœpe sunt abusi . Carminum insuper numerorum pedumq; genera græcam habent & originem , & appellationem , quæ tametli a nostris quoq; tradantur , atamen a græcis & copiosius explicant , & melius intelligunt .

b 3 Rursus

Rursus uerborū, ac rerum copia a græcis tota sumenda est;
 quibus, ut ait Martialis, nihil est negatum, si qua enim sit
 apud nos dictionum compositio facienda: aut uocabulū
 innouandum, sequenda est græca figuratio, ac si qua in syllab
 arum quantitate licentia uti uelis, nisi græcam adhibeas
 obseruationem: non probabere, sed aut argutule, aut impe
 rite fecisse uidebere. Itaq; non immerito Aristophanes nu
 gas ac delyramenta cæteras omnes nationes existimari uo
 luit in iudicandis poetis: exceptis Atheniensibus, quos &
 natura sapientissimos appellauit. Nec iniuria Mineruam
 ñdem totam sibi uendicant: cum & cæteri Dīj, qui aut poe
 tice, aut eloquētæ numina esse creduntur, græcis & ipsi ad
 scribantur, nam, ut inquit Oratius, Grais ingenium, grais
 dedit ore rotundo musa loqui. ac de poetica quoq; hac te
 nus. At puto Orator euadet quis egregius sine græcis lite
 ris, Cicerone duce. Negari profecto non potest Marcum
 Tullium, ueluti normam esse dicendi in sermone nostro, si
 tota teneatur in eo uis atq; uniuersa dicendi ratio, sed id qui
 fieri potest sine græcis literis? Quemadmodum enim in di
 sciplinis: qui ante Aristotelem philosophi mathematiciue
 clatuere, usos esse nonnunquam demonstrandi figuris, sunt
 qui scribant, sed demonstrationem omnino ignorasse. eo
 ñdem modo potest & quis sine græcis literis loqui fortasse ex
 arte aliquid: sed id ut se facere sentiat, aut quo modo fiat, ut
 sciat, uix credi potest. uis enim ipsa dicendi, tota pendet e
 græco, tanquam e sui autore. Huc accedit, quod quæ de arte
 a nostris traduntur, aut cōfusa sunt: & inuoluta: aut parum
 idonea ad explicanda singula, quæ in orationis artificio la
 tent. Quæ uero a græcis, anxia pene dixerim diligentia &
 obseruata

DE LAUDIBVS GRAEC. LIT. ORATIO:

obseruata fuit & perquisita. Denique ceterarum artium aut
scientiarum potest in alios quoque non nihil redundare; at orato-
riæ inuentio, atque usus, totus græcis debetur. quod ne Virgilium
quide dissimulare potuisse palam est. cum inquit. orabut cau-
fas melius. nulla emin uerborum magis patic ornatum: quā græca
lingua. atque adeo, ut nō ueritus sit pronuntiare Aristides, alio-
rum omniū nō barbarorum modo, ut ait, sed græcorum quoque
locutionē, si cum Atheniensium sermone comparet, puerorum
esse balbutientiū uocem, quod tametsi nimis magnifice dicitur;
attamē non procul abest a uero. idē emin de attica uenere dici
potest: quod de Periclis elocutione scriptū reliquere tum Eu-
polis, tum Aristophanes, in eius scilicet labris leporē ac per-
suasionis deam insedisse. atque in eorum mettibus qui audissent
quasi quosdam aculeos relinquī solitos. demū fulgere eum,
tonare quod, atque omnia permiscere. Demosthenes quoque Athe-
nienses ipsos eo minus credi a ceteris queritur: quo para-
tiores sint ad dicendum quā ceteri. Hinc Cicero noster tam
& si tantus in eloquētia, se quidem conari, Demosthenem
autem perficere: se uelle, Demosthenem posse ingenuē pro-
fessus est. & Quintilianus Ciceronem a Demosthene quan-
tus fuit: effectum scribit. Quo fit ut nō falso Aristides dixe-
rit Atheniēs solos trophæum sibi erexisse, nullo sanguine,
subactis omnibus gētibus oratione, ac disciplinis. proindeque
homines se suosque a Dijs immortalibus petere, optare quod ut
Atheniēsibus potissimū similes euadant doctrina, atque in-
geniorum cultu, qui cibus humani animi esse censet: cuius in-
uentio nō minus Atheniēsibus deberi creditur: quā frugutis,
quas illis primū largita Ceres dicitur. Nec mirum profecto
uideri debet: si ex omnibus orbis partibus Athenias olim
homines

homines confluere soliti fuerint, discendi gratia. ut enim ex
teria animantia eo præcipue trahuntur naturali impetu, ubi
pesci, atque impleri cibo maxime possint: ita & homines, qui
aut animus tantum sunt: ut Platonici uolunt, aut potissimum
animus, ut Aristoteles, illuc sua sponte duci uerisimilium
est: ubi largissima sit copia spiritalis cibi, ac uere diuini, quæ
disciplinæ ipsæ suppeditant, quæ Athenis in primis daruer-
re: indeq; factum est: ut nostri quoq; poetæ doctas Athe-
nas perpetua quasi appellatione uocitarint. sed de oratoria
satis. Philosophiæ uero pars tantum naturalior recentiori-
bus latinis in usu semper est habita: quam Aristoteles dili-
gentissime est persecutus. At diuinior illa, quæ Platoni ad-
scribitur: & quam ueteres quoq; Romani admirati eousq;
sunt: ut diuinitatem quandam inesse eius uiri scriptis intel-
lexerint quidem: explicare autem non ausi fuerint: ac secuti
postea nostri, græcij theologi Christianæ religioni maxi-
me conuenire demonstrarunt, intacta hactenus iacuit no-
stris his philosophantibus, nunc uero a plerisq; desideratur
magis, quam habeatur. nam sine græcis literis degustari for-
tasse potest: hauriri non potest. At Mathematicæ scientiæ
tam possunt sine græcis literis perfecte teneri, quam sine
græcis autoribus. eiusmodi enim sunt quæ ab alijs tradun-
tur: ut siquid modo uel paululum a græcis diuerterint: in
profundum labantur erroris: unde educere sese postea, arq;
explicare nequeant. Quemadmodum enim qui iter ingre-
ditur: si semel excedere eum euia, aut aberrare contigerit
quo longius processerit: non magis eo tendit: quo uult: quā
recedit inde: ac fugit: sic qui in disciplinis, præceptiisq;
Mathematicis præscriptum semel ordinē liquerit: dediscenda
discit.

*Physica.**Metaphy-
sica.**Mathema-
tica.*

DE LAUDIBVS GRAEC. LIT. ORATIO.

discit. satius enim est nescire aliquid prorsus: quam peruerse
scire: cum deterior longe sit dispositionis ignoratio: quam
negationis: ut Aristotelice interim loquar. Quam autem
fallant: qui mathematicas res sine græcis literis, & illotis, ut
aiunt: pedibus aggressi sunt: facile intelliget: qui Campani
expositiones in Eudidem cum Theonis editione, ac Prodi
commentarijs conferet diligentius: aut Eudidis eiusdem per-
spectivam, atq; opus aliud de speculis, cum ijs, quæ latine
scripta sunt ijsdem de rebus. aut mathematicas Aristotelis
quæstiones in libris, quos problematum appellant: atq; in
omni philosophia rimentur: quemadmodum a latinis intel-
ligantur. Quod si Boetij quoq; arithmeticam, tametsi dili-
gētissimi græceq; doctissimi, ad Nicomachi præcepta, Iam-
blichij, ac Philoponi commentaria referant accuratius: per
spicient profecto: quam græca ipsa, non modo exactiora,
sed & ueriora dicantur. De Musica illud satis dictu fuerit: Musica.
omnia instrumēta, sonos, proportiones, consonantias, ner-
uos, græcam habere appellationē. prætero græcos Musicat
scriptores Euclidē: Aristoxenū: Nicomachū: Ptolemaeum:
Plutarchū: Bryenniū: Porphyriū: atq; alios. cum apud nos
unicus sit Boetius: exceptis Diui Augustini paucis: & Ma-
trobij, ac Marciani Capellæ non nullis. Nam nostram
hanc Musicam, a uetere illa iampridem desciuisse, cum pla-
ribus indicis, ut credam: compellor: tum Olympiodori
quoq; grauis philosophi testimonio maxime moueor: qui
cæterarū disciplinarū, Arithmericæ, Geometriæ, Astrono-
miae reliquias sua quoq; tempestate setuari scribit: de Musi-
ca autem illum Homerū uersum usurpauit: οὐδὲ μὴ κλέος
θελόμενον μερη, οὐδὲ τι θεμερη: id est, nos clarū audimus no-

C. mem.

men; nihil inde tenemus: quasi nihil sit reliquum ueteris Mus

Astrono
mia cæ. In Astronomia quoq; multa mihi uidentur esse apud
græcos: quæ a Latinis desyderentur. Nam præter Ptolemæi
scripta, & ea nō nimium fortasse fideliter ad nos tralata: pauca
sunt: quæ ad ueræ Astronomiæ usum aditū præbeat. Quid
enim simile apud nos habetur τῶν εὐκλείδου φαινομένων: quæ
ueluti Astronomiæ elementa traduntur a græcis? Quin &
Theodosij σφαιρικὰ uti principia totius astronomiæ sumi de-
bere, autor est Philoponus. Quippe quæ exactiora sint: &
eandē obtineat rationē ad astronomiā: quam Geometria
ad Opticen: ad Armonicen Arithmeticā. siquidē & λόγια,
hoc est immaterialiora sint, ut scribit David philosophus
non incelebris. Theodosij autem σφαιρικὰ sequi dicit Philo-
ponus Autolyci opus περὶ τῆς κινουμένης σφαιρᾶς: hoc est de
sphæra: quæ mouet. indeq; postea principiū sumere astro-
nomiam: utpote minus exactis, minusq; certis demonstra-
tionibus utentem q̄b ij faciant. quæ enim in Astronomia
demonstrent: summā extremāq; certitudinē nō polliceri di-
cit: sed quod proxime accedat. umbrarū insuper ratio non
abesse ab Astronomiæ præceptis creditur: cuius rei a græ-
cis quoq; tradūtur demonstrationes, nec desunt qui de his
scribant, sed nos hæc alijs pensanda relinquimus. satis em
habuimus innuisse. Medicina uero eo magis indiget græcis
literis, quo maius periculū affert ignoratio medicameti; aut
ægritudinis: quod euenire illis nōnunq; uerisimile est. qui
græce nesciant, quando græcis uocabulis omnia pene uocite-
tur apud medicos: & eius artis autores græci præceptie in
præcio habeantur: a quibus si qui in alia lingua claruerūt: ue-
luti riuuli fluxerint, manariint q; ac siquid habent: inde acce-
perint

Medicina

DE LAVDIBVS GRAEC. LVT. ORATIO.

perint. quanq; non purum id. sincerūq; secum ferant, que
res non modo a nōnullis nostræ quoq; tempestatis medicis
animaduersa est: sed scriptis etiā prodita. Ad summā nō ui-
deo quid in quauis disciplina sciri recte possit, si græca igno-
rentur. Nec fuerit iuris quoq; consultis hoc inutile. nam & Iura
multa habentur in græcis legū codicibus, quæ apud latinos
nusq; legantur. Siquidem, ut Politianus præceptor noster
dicere solebat, multa græcis legib⁹ addidit Iustinianus, quip
pe quæ latinis notiora existimaret, quā ut scribi oporteret:
græcis autem, utpote alienis admodū a Romanis moribus,
consuetudinibusq;, explicanda latius censuit: quæ nunc re-
manescere, illis apertiora, quā nobis, propterea q; inde peten-
da. Accedit & illud, quod in latinis Pandectis, quæ nūc Flo-
rentiæ uisuntur: integra legum interpretamenta græce inue-
niuntur adscripta, quæ & ipsi uidimus, legimusq;, & græca
testimonia citata, ut Homeri sæpen numero, & græca uerba
addita significantiæ gratia, atq; expressionis, quod non ab
re fecisse uidetur Iustinianus inter græcos magis, quam lati-
nos referendus: quando in gracia semper uixerit: quod ex
Procopij certe historijs licet animaduertere. Et quoniam in
historiæ mentionem incidimus, quantam haec quoq; in
parte utilitatem præstet latinis hominibus græca lingua;
haud facile dixerim: cum multa sint a græcis petenda ex no-
stris quoq; rebus: nō enim omnia adhuc ad nos tralata per
uenere. sed quota pars, atq; ea nescio an satis fideliter: qua-
de re, ne, quod dicitur, cum laruis lucter mortuos inse-
ständo, dicere nunc supersedeo: præfertim cum iam pler-
iq; animaduertere incipient: quam sit erratum in histo-
riis potissimum tralationibus. & nos hæc, & pleraq;
Historia.

c. 2. alia.

alia, quæ perperam in singulis disciplinis traducta habentur
 copiosiore oratione non maledicēdi certe studio, sed ad no-
Theologia strorū hominū utilitatē aliquādo ostendemus. Theologia
 demum, & si non nihil a græcis dissidet in præsentia, atramē
 multa est ab illis olim mutuata, & nunc quoq; potest. sunt
 enim ueteres græci scriptores: quibus nō minus, quā nostris
 ueritas ipsa roboretur: quippe quos seuti nostri: quorūq;
 placitis innixi, totius religionis ualidissima, firmissimaq; ie-
 cerint fundamenta. Quis enim quæso Basilium illū magnū
 non complectatur Christianæ quoq; fidei hostibus admi-
 randū incertūq; doctiorē ne, an eloquentiorē? Quis duos
 Gregorios Nysses, & Nazianzenū, non duo bellī fulmina
 ut poetæ Scipiones: sed duo religionis lumina, uel potius so-
 les nunq; obscurandos: quorū alter theologi cognomentū
 meruit apud suos: & diuum nostrū Hieronymū quantus
 est: effecit: alter prater philosophiæ quendam ueluti affla-
 tum, tanto quoq; fluit lepore: ornatusq; uerborum: ut Bas-
 lij fratrem, uel potius discipulū, ut se ipse appellat: facile pos-
 sis agnoscere. Prætereo Athanasium minus his fortasse cul-
 tum: sed certe nō minus diuinū. transeo Damascenum non
 theologū modo acutissimū: sed acrē & philosophū, & Dia-
 lecticum. taceo Chrysostomū, nō ab re profecto cognomi-
 natū aurei oris. omitto & alios: quorū & scripta, & lentiæ
 ita circūferuntur a nostris: ut pro oraculis haberi uideātur.
 Quid: quod omnia, quæ de Christo literis mandata sunt:
 græce primum composita feruntur: excepto Matthæi euan-
 gelio. Quare fieri non potest: ut non nullorū fides e græco
 petenda non sit: Quéadmodum eorum, quæ a Mose, aut
 prophetis scripta sunt: ex hebraicis petitur uoluminibus.

quod

DE LAVDIBVS GRAEC. LIT.- ORATIO.

quod facere non nuncq; uidet Dicus Hieronymus : & fecisse ante eum Origenes credi potest, atq; Apollinaris uir uterq; doctissimus, & hebraicæ linguae studiosus. Quoquo igitur te uertas: præsto adest græca lingua : operam suam in omnia præstitura: quā si refugias : non tam illam reieceris : quam te necessarijs admodum rebus fraudasse uideare. Atq; hæc sunt: quæ de græcae linguae uel nobilitate, uel utilitate dicenda sese nobis obtulerunt: nimium fortasse multa latino homini . non enim uideor inuidiam ueritus: quod latinus apud latinos ita græca extulerim , ut pene nihil nostra esse contenderim. quod non tam laudandi gratia aliena , quam nostros homines admonendi dictum existimari par est, Quippe cum in ea perdiscenda maiores nostri ita laborare siat soliti: ut uix sine illa quicquam se scire putarent. semper inquit Cicero , ad meam utilitatem cum græcis latina coniunxi. Quintilianus a græcis incipiendum præcipit. Ouidius quoq; inquit: Nec leuis ingenuas pectus coluisse per artes Cura sit: & linguas edidicisse duas. Claudio Cæsar utrancq; linguam nostrā appellare solebat; nec iniuria : cum ita græcam linguam tenerent ueteres Romani: ut nihil apud eos differret græce ne, an latine , uel scriberent: uel loquerentur. Ennius tria corda se habere iactabat: qd' triplicem linguam calleret græcam; latinā : & oscam . Ouidius dum in Scythia exularet: atq; aduenarum congressum nonnunquam desideraret: eius inquit , qui accesserit, siue græca scierit: siue ille latina uoce loqui : certe gratior usus erit . Nero imperator apud patrem consulem iuuenis adhuc pro Rhodijs , atq; Iliensibus græce uerba fecit. Vespasianus græcis quoq; iocis extemporalibus usus traditur. Ciceronē tam græce, quā la-

SCIP. CARTEROMACHI

tine declamare solitum : nemo est qui ignoret . eundemq; græce aliquando Rhodi orasse : quem cum audisset Apollonius: exdamasse fertur: græcā quoq; eloquētiā Romā a Cicerone transferri. idem cū de tēporibus suis græce scripsis set græcorū q̄rundā hortatu, græcā omnē nationē a scriben do deterruit. scripsit ijsdem de reb⁹ & Pomponius Atticus, qui & cognomentū adeptus credit: qd' atticā lingua ita re ferre crederet: ut natus , educatusq; Athenis uideretur. Qd' Theophrasto homini græco, ac diuinæ eloquētiæ uiro contingere non potuit, quomīnus a uetula argueretur: tanquā non atticus, sed externus, dum cupit nimium atticus uideri. Brutī græcas epistolas, quæ adhuc in manib; habentur & Plutarchus laudat : & Philostratus omnium imperatorum epistolis longe anteponit: & Mithridates quidam regij generis summopere admiratur: Marci quoq; Romani imperatoris græcas epistolas uehementer probat Philostratus. Quam multi autem ex Romanis , græce potius, quam latine historias scribere aggressi sunt. Albini meminit Gellius , Luculli Plutarchus , Diui Claudiū græcas historias, præter Suetonij attestationem citat Stephanus græcus au tor, Arrianum, cuius de Alexandro Macedonū rege græcae extant historiæ , & de Epicteti stoici dissertationibus opus, inter primates Romanos numerat Lucianus . Aelianum tuius multa adhuc græce scripta leguntur, Romanum fuisse scribit Philostratus, & quod maius est : græcam linguam in urbe didicisse , ac nunquam excessisse Italia : Germanicum Caſarem græca quoq; scripsisse poemata autor est Quintilianus. Quin & græca eius epigrammata adhuc leguntur. neconon Tiberij , Adrianiq; omnium elegantissima. nostra quoq;

• DE LAUDIBVS GRAEC. LIT. ORATIO.

quocq; tempestate non defuere: qui græce scriberet, ut præceptor noster Politianus, quem & Ioanni quoq; Argyropylo græco homini sepe admirationi fuisse uidimus: ut uester Hermolaus nunquam satis laudandus. Nemini igitur mirum uideri debet græcam linguam adeo a nobis probari, commendariq; in qua uideam maiores nostros, non minus laborasse, quam in latina: cuius & parentem, & altricem illam proculdubio & crediderint, & prædicarint: a qua & si nihil aliud, disciplinæ certe nostræ, fluxerint, ut ait Quintilianus. Quemadmodum autem qui de parentibus optimè mereri student, non ægre ferre creduntur, si tota eorum dignitas, atq; existimatio in eos referatur, qui non solum fundamenta iecerint suæ felicitatis: sed eo quoq; perduxerint: unde illi nunc apud omnes in pretio sint. sic non indignari debet latina lingua, si tota eius gloria in græcam redundet omnium bonarum artium magistram. cum enim uetus lex sit, ut Aristides inquit, Altioribus uniuersam re ferre gratiam quoad fieri potest, tantum abest, ut me latina offendere putem græca laudando, ut & gratificari me magis existimem latinæ linguae, quod gratiā, si non omnē, saltem quam possum, eius quod dicitur uerbis, illi referam, cui & debere se plurimum, & debuisse semper ingenue professa sit. Quippe quæ nihil unquam æque abhoruerit: atq; ingrati animi uitium. benignum est autem fateri per quos profeceris, inquit Plinius. studium autem nostrum hac in re tantum abest ut ostentare in præsentia uobis stuperim: ut uehementer doleam, me non tam hæc dicere coactum, quam sentire ac sequi, ueraq; cottidie experiti. neq; enim existimetis: me tantum laboris exhausisse ab incun-

SCIP. CARTEROMACHI

estate aliena sectando: ut pene negligere mea: nisi peruidis, sem & doctissimorum quorūq; exemplo, & ueterum testi- monijs, omnem uim latinæ linguæ in græca cōsistere: quod cum & re ipsa demum cognouerim: non cōmittendum pu- taui: quominus & uos, & singulos quosq; bonarum artium studiosos, quantū in me esset ad eadē adhortarer: anima- rem: accēderē: ne difficultate rei deterreteremini. tanta est em̄ illi: quod iam diximus cum latinitate coniunctio: atq; affini tas: ut eadem propemodum utricq; conueniant. Quare non uideo: quid hac in re sit cuiquam pertimescēdum cum nihil pene noui sit offensurus. sed quod de animis nostris aiebat Plato: reminisci eos cum essent corporib⁹ obducti: omniūq; quibus multo antea diuinitus fuissent imbuti: id latino ho- mini euenire credendum est græca discenti: eadem quasi re sumere: quo fit: ut nō magis præceptorē uobis opus esse di- xerim: quam monstratore: qui in memoriam suggestat: exci- tetq; græca ueluti uestigia: quæ subobscura, tenuiacq; uestris ingenij*s* iamdiu reposita, conditacq; seruantur. ad quam sa- ne rem, græci fortasse hominis opera commodior: quā no- stra: ego uero, ut non negauerim, sua melius græcos tenere quam nos: ita affirmauerim: nostra nos melius nosse: quā græcos, insuperq; tam posse nos res illorum perdiscere: quā illos nostras. cum itaq; latini docendi sunt græca: nefcio an græci studiū latinæ sedulitati anteponēdū sit. nō tam enī intelligendi, quāc̄ id quoq;: ratio habēda est: quā explicā- di. qd' si quis pronūciationis tantū græce studio, eius ad un- guem p̄discēdæ gratia, græcū sibi cupit præceptorē: Quin- tilianum audiat præcipientē: non esse dandam operam li- teris græcis supersticiose: ut & plurima oris accidentant uitia, & in

DE LAUDIBVS GRAEC. LIT. ORATIO.

& in peregrinum sonum corruptus sermo perduret: sed ita
descendam esse græcam linguā comite latina: ut neutra al-
teri officiat. quæ res, a latinis melius, quā a græcis accipi pos-
tent. si quis autem examissim utrūq; se præstaturum toni-
ficit: illum mirabor & ipse: & dicam monitis non eget iste
meis. Nos uero operam nostram quibus ingrata non uide-
bit: pollicemur: nō magis duces, præceptoresq; professi nos
ipsos, quā comites, sodalesq;. Quippe qui nullū laborē, nul-
lā molestiā recusaturi simus: dū uos ita græcis imbuamini:
ut disciplinas inde omnes, quascūq; libuerit: facillime adi-
piscamini. a quibus eo postea perducendi sitis: ubi cū fueri-
tis: liceat iam humanā felicitatem, si qua modo est in hac ui-
ta: quasi manu prehensam tenere: quā si dimiseritis: uobis
ipsi defuisse uideamini. non est autem cur uos moneā ulte-
rius: ut homines esse memineritis: quibus felicitas hæc quæ
cūq; sit: debeatur. nam hoc tam cuiuis notū esse debet: quā
quod uiuat. illud potius nostra interest: cōfirmare uos: atq;
adhortari: ne laborē reformidetis: qui uoluptati, quā in ipso
statim limine græcarū literarum percepturi estis: adeo iun-
ctus est: ut nō magis laborādū uobis esse uideat: quā uolup-
tati honestissimæ inseruiēdū. qua ut ampliore quoq; per-
fruamini: nihil mihi uideor omisurus: nihil præteritur: qd'
queri a uobis aut defuderari nouerim, si modo eiusmodi
sit futurū: quod & nobis quoq; non ignoretur. Quid enim
literato homine turpius, aut ab humanitate alienius, quam
si aut scisse, aut didicisse frustra uideatur? Frustra autem &
scit & didicit, qui nec commentando, nec docendo cuiquam
prodest. sicut enim in animatibus propriū, ac naturale ma-
xime opus esse censemur procreare tale aliquid, quale ipsum

est, si

est, si integrum, absolutūq; sit: ita eruditō homini nihil eonvenire magis dixeris: quā efficere, relinquereq; post se sui si millimos in studijs, ac disciplinis: si aut homo fuisse uideri vult: aut non indoctus homo. hominē enim hominis causa natum credi par est. Quare neq; inuidere cuiq; in literis fas iudico: neq; supprimere quicquam: quod utile futurū existimes aut uiuentibus, aut posteris: nam ut ait Theognis:

χρὴ μονσῶμ δεξάπονται, ηγή ἄγγελομ, εἴτι περισσόμ

εἰδέν τοφίως, μὴ φθονερόμ τελέθειμ.

ἀλλὰ τὰ μὲν μῶδα, τὰ δὲ δικτύνω, ἀλλα δὲ ποιῆμ.

τί σφιρ χρίσκται, μοῦνος ἐπισάμενος;

hoc est;

Musarum interpres, siquid sapientius unquam

Nouerit, inuidia sit procul ille mala:

Nuncq; alia inueniat, nunc monstrat, plurima condat:

Si solus sapiat, nempe quis p̄f̄sus erit?

Quippe ut Plato aiebat: non minus ad felicitatem pertinet bonos efficere: quam bonum esse. ideoque nulli magis idē familiarius se offerre solitus erat: quā cui plurimo usui esse posset: quiq; se, suisq; rebus maxime frui ualeret: quod mihi quoq; uideo esse faciendum, in ea præsertim Ciuitate: quæ non tam potētia, atq; imperio ipsius sit Italæ Metropolis: quam quibusuis uirtutibus totius orbis grande specimen atq; ornamentum, uel potius naturæ miraculum, cum quæ imperium uitia comitari solent: non modo ita refugerit, ut non inesse possint suæ reip. sed ne excogitari quidem. Quia beatum iudico euam, quem cuiuīs studio incumbente degere in ea contigerit, sed beatissimū, quēm literariæ facultates exceperint, cum tot præsertim, tantaq; uidiq; supperat, affluatq; ad eā rem cōmoda, ut singi fortasse plura possint haberi.

DE LAVDIBVS GRAEC. LIT. ORATIO.

haberi certe non possint. ubi enim, ut alia omittam: tanta librorum copia, quanta post Gothicam ruinam nunquam fuit, nec ueteribus uero Romanis aut græcis florentibus in his, quæ extent fuisse credi par est, cum nouo hoc inuenio carecerent in primendorū libroru: qui & pulcherrimi iam atque emendatissimi prodire incipiunt, Aldi potissimum nostri opera: de quo illud habeo dicere, quod de Porphyrio inquit Simplicius, omnium honorū nobis autor Aldus. uobis uero illud mihi uideor accommodatus, quod Demosthenes, quē interpretaturi sumus: Atheniēsibus protulit. Ferte autē rogo æquo anno græcis me pauculis uerbis uos alloqui. οὐ μέν οὖν παρώμενοι καὶ ἔδει τὸν ἀνδρεῖον εἰνετοί, μονογυχίοντας φωνήν μὲν φρεστάγα, στίτι τῷν ἀλληλικῶν ὑμῖν λόγων ἀπτιληπτέορ δῆμον, εἴπερ δὲ πέρι πτυχίας αὐτῶν φροντίζετε, hocest, præsens itaque tempus o uiri Veneti quasi emissâ uoce pronunciat capessendas esse uobis græcas literas, si quid de felicitate uestra cogitatis. nam ut Virgilianū quoque carmē in uos transferam: Via prima felicitatis, quod minime remini: graia pandetur ab urbe. Experi giscimini igitur iam: & capessite græcas literas ulterius sese uobis offerentes. Duxi.

HABITA PVIT HAEC ORATIO VENETIIS
MENSE IANVARIO. M. D. IIII.

BASILBÆ APVD IOANNEM PRO
SENIVM. MENSE MARTIO.
M. D. XVII.

תְּהִימָּתָן רַבָּנִים לְרַבִּים הַבְּשִׂירִים

אֲמֹרְנוּ שֶׁ בְּלֹא תַּפְגִּיסְתָּנוּ.

Prudens Simplicitas amorq; recti.

